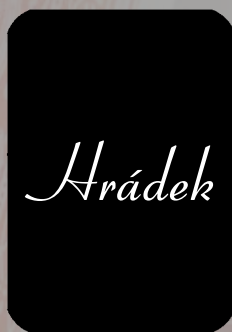
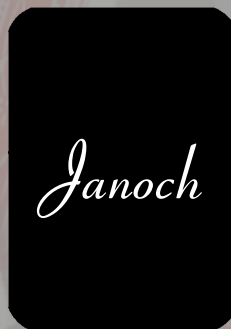

JADERNÝ

ZPRAVODAJ O TOM, CO MÁ ZŮSTAT SKRYTO

ODPAD

**Vážené čtenářky,
vážení čtenáři,**

je vybráno. Na většině míst si lidé mohou odechnout, ale starosty i obyvatelé čtyř lokalit čekají další roky nejistoty. Také boje o svá práva spolupřezhodovat o projektu, který vážně zasahuje do jejich životů a ještě více pak dopadne na kvalitu života jejich dětí a mnoha dalších generací.

Rychlé směřování k hlubinnému úložišti nemůže být jediné řešení. Když se jaderný odpad schová pod zem, nezmizí. Uspět budeme moci jen společným úsilím napříč republikou, proto je dobře, že Platforma proti hlubinnému úložišti bude obce a spolky spojovat nadále s podporou i těch nyní postavených do zálohy.

Edvard Sequens, Calla

2/ Správa úložišť vybrala

4/ Platforma pokračuje

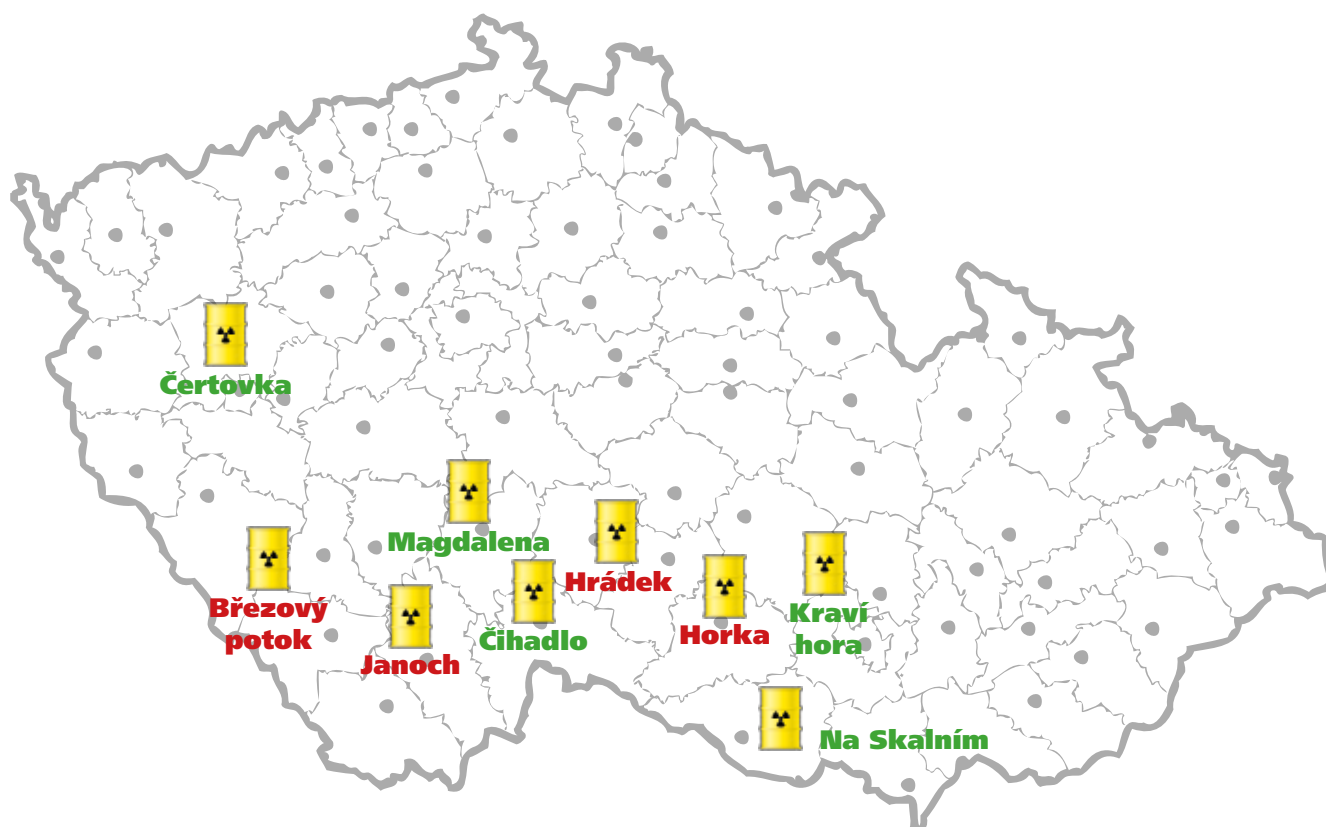
5/ Tady úložiště nebude!

Správa úložišť vybrala: Janoch, Horku, Hrádek a Březový potok

Expertní panel ředitele Správy úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) uzavřel 4. června svou práci a starostové i obyvatelé měst a obcí z dnešních devíti lokalit, kde probíhalo hledání místa pro hlubinné úložiště vysoceradioaktivních odpadů, se dozvěděli nechtěný verdikt. Břímě dalších průzkumných prací mají nést lokality Janoch (u Temelína), Horka (na Třebíčsku), Hrádek (u Jihlavy) a Březový potok (v Pošumaví). Ostatní lokality, tedy Čertovka, Čihadlo, Kraví hora, Magdaléna a Na Skalním se mají stát záložními s rizikem, že kdyby výběr v upřednostněných selhal, mohou přijít na řadu. Hodnocení lokalit ve vzájemném porovnání můžete vidět v grafu ze závěrečné zprávy SÚRAO – čím nižší známka, tím podle ní vhodnější pro úložiště.

Tento závěr již doporučila Rada SÚRAO a další rozhodnutí bude na ministři průmyslu Karlovi Havlíčkovi, který vše postoupí vládě. Platforma proti hlubinnému úložišti jej vyzvala, aby ještě předtím nechal dosavadní postup a závěry zhodnotit nezávislým odborným oponentním řízením, jak je v obdobných případech obvyklé.

Obce v poradním expertním panelu zastupoval geolog Matěj Machek z Geofyzikálního ústavu Akademie věd. Ten ve svém závěrečném Stanovisku k výběru potenciálních lokalit hlubinného úložiště došel k závěru: „Z hlediska důvěryhodnosti a transparentnosti by při hledání objektivitu měl celý proces výběru lokalit včetně podkladových zpráv projít revizí nezávislým oponentním

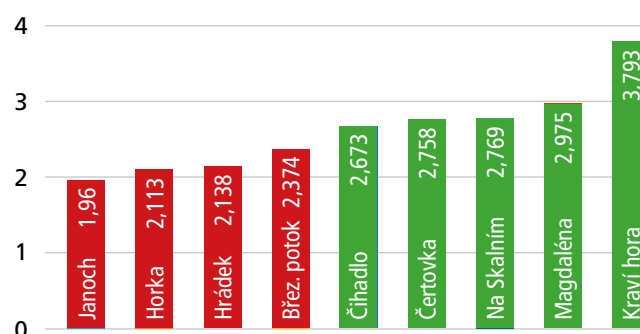

týmem schopným posoudit problém výběru lokality pro hlubinné úložiště v celé komplexnosti.", protože to během práce expertního panelu zajištěno nebylo.

Náklady na hlubinné úložiště jsou spočteny na 112 miliard korun. V podzemí finální lokality by měl skončit vysoce nebezpečný odpad s garancí bezpečnosti po další statisíce let. Navždy se promění budoucnost obyvatel v jeho okolí. Pečlivost a prověřování je proto na místě. Ale také posílení práv dotčených obcí při rozhodování o úložišti. Chaotický postup zodpovědných státních orgánů v uplynulých patnácti letech je důsledkem chybějícího předem jasně definovaného postupu. Doposud také chybí zákon o zapojení obcí do výběru úložiště.

Edvard Sequens

Známkové vyhodnocení lokalit

zdroj: Závěrečné hodnocení Správy úložišť

Hledání úložiště bylo plné podvádění ze strany státu

První etapa hledání místa pro konečné hlubinné úložiště vysokoradioaktivních odpadů končí výběrem čtyř lokalit z dosavadních devíti trvala déle než patnáct let a byla provázena podváděním a nesplněnými sliby ze strany zodpovědných politiků a státních úředníků. Zásadně tak byla nabourána důvěra starostů a obyvatel obcí, kteří ani dnes nemají jistotu, že v budoucnu nedojde k dalším změnám. Především dodnes nebyla posílena práva obcí novým zákonem, který má řešit jejich zapojení do výběru úložiště.

Představitelé obcí reálně nemají příliš možností, jak obhajovat zájmy svých občanů při hledání místa pro úložiště a proto i výběr semifinálních lokalit vnímají jako uspěchané. Spolurozhodování samospráv je princip běžně používaný v mnoha demokraticky vyspělých zemích a rozhodně pak v těch, kde již pokročili v povolování úložiště. Rovněž evropská směrnice Rady 2011/70/EURATOM požaduje, aby se veřejnost mohla účinně účastnit rozhodování týkajícího se nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem. I nový český atomový zákon se vznikem zákona o zapojení obcí do procesu výběru úložiště počítá. Přestože je připravován od roku 2011, dodnes se nedostal ani do Parlamentu. Konzultace se starosty dotčených obcí, která proběhla v druhé polovině loňského roku na popud ministra Havlíčka, skončila odmítnutím prakticky všech jejich připomínek. Do vlády tak má jít verze, kterou obce považují za nesplnění slibů, které tu deset zaznívaly. Podporu v tom mají i od Svazu měst a obcí ČR a Sdružení místních samospráv České republiky, jejichž připomínky rovněž ministerstvo neakceptovalo.

Způsob hledání úložiště se měnil za pochodu, protože předem nebyl jasně nadefinován. Obce tak zažily mnoho účelových zvrátů, přiřazování lokalit do výběru

v očekávání lepší akceptace veřejností i pokusy upřednostnit některé geologicky nevhodné lokality. Bylo vyplýtváno mnoho peněz i lidské energie na stanovení průzkumných území pro geologické práce, aby pak tato byla označena za zbytečná a průzkumy účelově označeny za výzkumy. Na základě takto získaných geologických dat, prakticky v rozporu se zákonem tak nyní dochází k zmenšení počtu lokalit.

V obcích a městech, jejichž obyvatelé se cítili ohroženi projektem úložiště, proběhlo dohromady 31 úspěšných místních referend, která odmítla úložiště a průzkumné práce, záměr na svém území usnesením zastupitelstva zamítá i Jihočeský kraj a nově i ten Plzeňský. Až k soudům se dostaly žaloby 18 obcí a 6 spolků na stanovení sedmi průzkumných území pro geologické práce a ve většině z nich byly úspěšné.

Členové Platformy proti hlubinnému úložišti také postrádají vážně vedenou debatu o možnostech, jak naložit s dlouhodobě nebezpečným dědictvím jaderné energetiky. Trvalé uložení do zemských hlubin, které bude muset garantovat nemožné, tedy bezpečnost po statisíce let, nemůže být jediným řešením.

Zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

foto: archiv Platformy

Platforma bude i nadále hájit zájmy obcí a jejich obyvatel

Platforma proti hlubinnému úložišti se 24. června na shromáždění svých členů v Chanovicích shodla na pokračování svých aktivit i po oznámeném výběru čtyř preferovaných lokalit a to za podpory starostů a zástupců spolků z těch míst, které mají být zařazeny mezi záložní. I nadále bude usilovat o změnu vládního přístupu tak, aby jediným řešením problému jaderných odpadů nebylo konečné hlubinné úložiště v roce 2065, a také aby obce i veřejnost měly zákony dostatečně garantované možnosti hájit své oprávněné zájmy při rozhodování právě o úložišti.

Platforma proti hlubinnému úložišti zatím čeká na reakci ministra průmyslu a obchodu Karla Havlíčka na svoji výzvu, aby před závěrečným rozhodnutím o výběru lokalit nechal dosavadní postup a závěry Správy úložišť radioaktivních odpadů zhodnotit nezávislým odborným oponentním řízením. Přítomní si také vyslechli zkušenosti zástupce obcí v expertním panelu Matěje Machka z Geofyzikálního ústavu Akademie věd.

Členové Platformy odhlasovali přijetí města Nalžovské Hory a obcí Kovčín a Myslív z lokality Březový potok. Platforma tak nyní sdružuje 51 členů (35 obcí a měst a 16 spolků). Zároveň úpravou svého Statutu zřídila nyní i novou formu členství – podporující, aby umožnila zapojení do práce i dalších subjektů.

Členské shromáždění vyslovilo poděkování Svazu měst a obcí a Sdružení místních samospráv za pod-

poru posílení pozice obcí v návrhu zákona o zapojení obcí do výběru úložiště. Návrh, jak jej připravilo Ministerstvo průmyslu a obchodu, totiž potřebné změny nepřináší.

Platformu proti hlubinnému úložišti bude na další šestměsíční období od 1. července jako mluvčí zastupovat starosta Chanovic Petr Klásek.

Jiří Popelka, starosta města Jistebnice z lokality Magdaléna a mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti řekl: „Těší mne, že se i zástupci obcí a spolků z lokalit, které mají být z vyhledávání úložiště vyřazeny, vyslovili pro aktivní podporu cílů naší Platformy. Nyní to je trvajícím požadavek na oponenturu metodiky a výsledků výběru lokalit do další etapy a nezbytnost zlepšit postavení obcí v nově zákoně.“

Zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

PLZEŇSKÝ KRAJ NESOUHLASÍ S ÚLOŽIŠTĚM

Zastupitelstvo Plzeňského kraje se po letech přidalo ke svým kolegům z Jihočeského a usnesením č. 1550/20 z 8. června 2020 nesouhlasí s umístěním hlubinného úložiště na svém území. **Edvard Sequens**

Zastupitelstvo Plzeňského kraje

I. Bere na vědomí

žádost obcí z tzv. lokality Březový potok o vyřazení z výběru lokalit pro vybudování hlubinného úložiště jaderného odpadu, která je přílohou návrhu usnesení

II. Nesouhlasí

s umístěním hlubinného úložiště jaderného odpadu na území Plzeňského kraje

III. Žádá

Ministerstvo průmyslu a obchodu a vládu České republiky, aby zastavily veškeré kroky směřující k roz-

hodnutí o zúžení počtu lokalit, a to nejméně do doby platnosti zákona o zapojení dotčených obcí a jejich občanů do řízení směřujících k výběru lokality pro ukládání radioaktivního odpadu v podzemních prostorech a k povolení provozování úložiště radioaktivních odpadů

IV. Ukládá

člence Rady Plzeňského kraje pro oblast životního prostředí a zemědělství, Mgr. Radce Trylčové, aby o požadavku Plzeňského kraje informovala ministra průmyslu a obchodu ČR a vládu České republiky.

Tady úložiště nebude!

Akční performancí zahájil Matěj Kolář v neděli 28. 6. 2020 výstavu Nostalgie jako avantgarda v Pragovka Gallery v Praze (do 28. 7.). V industriálním prostoru bývalé továrny můžete shlédnout díla pěti současných malířů a videoart z Vysočiny.

Akční performance Matěje Koláře foto: archiv Matěje Koláře

Výtvarnou akci s názvem „100× kolem Čerínku“ demonstruje Matěj Kolář nejen silný osobní vztah k místu vytipovanému k uložení vysoceradioaktivních odpadů z našich jaderných elektráren, ale především strach, obavy, nejistotu existence, ale i námahu, únavu a stříkající pot z nekonečného běhu na dlouhou trať... Emoce, které možná v současné situ-

aci prožívá spousta dalších občanů. Lokalita (Čertův) Hrádek patří mezi semifinalisty výběru SÚRAO, ale bez ohledu na názor místních obyvatel, kteří stavbu obrovských rozměrů vedle své obce nechtějí!

Instalace sestává ze zavěšené jakoby levitující sítě, rybářského čeřítku (tvarem připomínající kopec) a v ní tři objekty: kapří „duše“ ze štedrovečerní večeře, koule ze sušených bylin a relikv textilní výšivky – to všechno jako symbol sepětí s rodinou, krajinou a tradicí. Kolem dokola autor během vernisáže 50 minut kreslil přímo na betonovou podlahu 100 kružnic křídou (mj. také jako odkaz na 16 let pořádání tradičního každoročního protestního Maratonu pro krajinu). Na podkladu pravěké sympatetické magie tak dílo vytváří provokativní napětí klenoucí se nad otravně současným společenským problémem: Kam s ním?

Nejlépe nikam, změňme koncepci nakládání s jaderným odpadem. Neuzavírejme možnost se k vyhořelému odpadu vrátit. Předávané správcovství – hlídejme to, rozhodně to bude o 200 miliard levnější a ty peníze můžeme využít na přechod k úspornější výrobě energie!

Matěj Kolář,
pedagog, performer, hudebník

foto: Edvard Sequens

17. ročník protestní akce proti úložišti v lokalitě „Březový potok“ se zdařil

V sobotu 11. července 2020 pořádal náš spolek spolu s obcí Maňovice tradiční protestní pěší pochod a cykloakci proti záměru státu budovat hlubinné úložiště v okolí Pačejova. Tato akce je každoročně již po sedmnácté současně i Memoriálem Slávka Šimka, který spoluzaložil náš spolek a zvedl v roce 2003 obrovskou vlnu odporu proti úložišti v době, kdy mnozí z dnešních protestujících mlčeli nebo se ještě báli veřejně vyjádřit svůj názor vůči státní moci.

Na startu před kulturním domem v Pačejově se sešlo cca 350 protestujících, kteří pěšky nebo na kolech vyrazili směrem do Maňovic. V cíli v Maňovicích ve svých vystoupeních sdělili představitelé obcí i měst své odmítavé postoje k úložišti na Horažďovicku. Aktuálně situaci ke způsobu a výběru lokality, jak ji prosazuje proti vůli místních občanů česká vláda, shrnul Edvard Sequens z Cally. Nesouhlas s jadernými odpady v lokalitě „Březový potok“ deklarovali i přítomní zástupci z řad zastupitelstva Plzeňského kraje včetně nedávného hejtmána Josefa Bernarda. Protestní akci již tradičně podpořil i plný autobus občanů z Rakouska a SRN, kteří jsou úložištěm cca 70 km od jejich bydliště také znepokojeni. Svůj odmítavý postoj vyjádřili ve svých vystoupeních také zástupci STAN, Zelených a poslankyně Parlamentu ČR za ODS. Důležité shrnul rovněž mluvčí „Platformy proti hlubinnému úložišti“ Petr Klásek.

Jednota místních zastupitelstev je ve snaze zabránit tomu, aby stát rozhodl umístit jaderný odpad na Klatovsku, nespornou devizou. Stejně jako podpora vedení Plzeňského kraje. Změní něco příští volby? Krajské, do místních zastupitelstev nebo ty vládní? Těžko říct. Vše ukáže budoucnost. Jsme mezi posledními čtyřmi lokalitami a osud tohoto kraje má v rukou vláda.

V každém případě jsme sobotní akcí i prostřednictvím České televize vzkázali opětovně Andreji Babišovi a Karlovi Havlíčkovi do Prahy jasné a hlasité ne místních občanů. O jaderný odpad v Pošumaví nemáme zájem, ani kdyby za to dávali zlaté prase!

Děkují všem za účast na akci a sledujeme společně další vývoj v tomto dlouhém a nelehkém boji.

František Kába, předseda spolku „Jaderný odpad, děkujeme – nechceme!“

PROTESTNÍ BLOKÁDA VE VELKÉM BORU

Občanský protest ve Velkém Boru v Pošumaví

foto: archiv Pačejov

V sobotu 13. června dopoledne proběhla za účasti bezmála 500 lidí, občanů našich vesnic, protestní blokáda na Velkém Boru. Mottem dnešního protestu bylo „Už toho máme dost“! Občanská nespokojenost byla projevem proti zúžení počtu lokalit, vytypovaných pro úložiště jaderného odpadu, z 9 na 4, kde lokalitě Březový potok zůstal černý Petr. Zazněl jasný protest proti tomuto záměru a proti zvlí stá-

ních úředníků z Prahy a nastupující diktatuře bílých límečků pod vedením superministra Karla Havlíčka. Na závěr, kromě poděkování účastníkům, zaznělo z úst všech starostů z lokality: Jeden za všechny, všichni za jednoho. Děkuje za podporu svojí účastí také senátoru Václavu Chaloupkovi a Straně zelených.

Jan Vavříčka, starosta Pačejova

MARATON PRO KRAJINU REKORDNÍ

Na trasu „Maratonu pro krajinu“ vyrazilo v sobotu 30. května historicky největší množství účastníků. Odpor proti stavbě úložiště radioaktivních odpadů demonstrovali lidé z okolních obcí Rohozné, Jihlavy, Polné, ale i z Brna a Prahy. Akce přilákala na start cca. 160 aktivních sportovců, vycházkových turistů i rodin s dětmi. Rekordem na trati mezi běžci suverénně vyčníval profesionál Tomáš Bednář s časem 2.08, v těsném závěsu se na stupních vítězů umístili amatéři: Adam Hruška, Ondřej Stengl a Sára Sedláčková.

Na podporu jaderných alternativ, užít si čisté přírody Vysočiny v chráněné oblasti Čeřínu vyrážejí už šestnáct let všechny generace: běžecky, turisticky, na kole, letos unikátně také na koních, jednokolce,

foto: archiv KUŠ

longboardu nebo kolečkových lyžích! Akci, kterou tradičně pořádá Spolek KUŠ, svou účastí podpořila také starostka Rohozné Štěpánka Šteflová.

Spolek KUŠ pro environmentální a multikulturní výchovu

SPOLEČNÉ JEDNÁNÍ STAROSTŮ V HORCE O DALŠÍM POSTUPU

Zúžení počtu lokalit pro výstavbu hlubinného úložiště jaderného odpadu přivedla starosty lokality Horka na společné jednání o dalším postupu. Jednání se zúčastnili i členové rady spolku Zdravý domov Vysočina a svoji podporu přijeli vyjádřit pánové Beroun a Pléha ze spolku Na Skalním. Na jednání se starostové shodli na odmítavém postoji k zúžení lokalit pro výstavbu hlubinného úložiště a dalším postupu, jak se

bude lokalita bránit.

Na základě této shody požádali starostové premiéra Andreje Babiše, aby zastavil probíhající výběr a dále ho požádali o schůzku. Dopisy a další informace týkající se lokality najdete na webové stránce <http://www.nechcemeuloziste.cz/cs/lokality/horka/>.

Zdravý domov Vysočina s doplněním Edvarda Sequense

Zpráva o jaderném odpadu ve světě: zaměřeno na Evropu

Množství jaderného odpadu celosvětově roste. Po celé Evropě se skladuje přes 60 000 tun vyhořelého jaderného paliva, z toho nejvíce ve Francii. Žádná země světa nemá v provozu hlubinné geologické úložiště vyhořelého jaderného paliva. Jedinou zemí, která v současné době trvalé úložiště buduje, je Finsko. K roku 2016 bylo 81 % vyhořelého paliva v Evropě umístěno v mokřích meziskladech, jež představují vlastní specifická bezpečnostní rizika. V Evropě také dosud vzniklo zhruba 2,5 milionu m³ nízkého a středněaktivního odpadu. Okolo 20 % z tohoto odpadu je uskladněno a 80 % bylo zlikvidováno. Reaktory v Evropě mohou při vyřazování z provozu vyprodukovat minimálně ještě 1,4 milionu m³ nízkého a středněaktivního odpadu.

Navzdory mnoha neúspěšným procesům výběru lokalit a opuštěným úložištím stávající národní vlády a mezinárodní organizace preferují hlubinnou likvidaci vysoceradioaktivních odpadů. K ní jsou zapotřebí jednoznačné a ambiciózní podmínky výběru a průzkumu lokalit a schvalovací procesy. Proveditelnost hlubinných úložišť však stále není zaručena. Proto je nutné proces vyhledávání úložišť realizovat s mimořádnou pozorností na základě praktické proveditelnosti a s náležitým monitoringem. Někteří vědci se domnívají, že zodpovědnější a mnohem rychleji dosažitelné je monitorované dlouhodobé skladování v chráněném prostředí, a mělo by se tudíž realizovat. Celkově panuje výrazná shoda na tom, že stávající stav výzkumu, vědecké diskuze a výměny názorů mezi politiky a zapojenými občany je nedostatečný vzhledem k naléhavosti této otázky.

Zpráva o jaderném odpadu ve světě je dokladem toho, jak vlády po celém světě dlouhá desetiletí usilují o vytvoření a realizaci komplexních strategií nakládání s jaderným odpadem. Velká část tohoto úkolu

**ZPRÁVA
O JADERNÉM
ODPADU
VE SVĚTĚ 2019**
Zaměřeno na Evropu

případně budoucím generacím. Zpráva, která vyšla v listopadu 2019, je on-line na www.worldnuclear-wastereport.org. Český překlad najdete na webu www.nechcemeuloziste.cz.

Edvard Sequens

www.nechcemeuloziste.cz

Informace o vyhledávání úložiště v jednotlivých lokalitách, odborné studie i názory starostů a veřejnosti.